

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

БУГАЙЧУК ВІТА ВІТАЛІВНА

УДК 338.43.01:631.11

**ВІДРОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

08.00.04. – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Науковий керівник:
Павловська Людмила Денисівна
к.е.н., професор

Житомир – 2014

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВІДРОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	11
1.1. Економічна сутність та зміст виробничого потенціалу	11
1.2. Чинники та умови відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств	27
1.3. Методичні основи відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств	45
Висновки до розділу 1	60
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ВІДРОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ	63
2.1. Тенденції розвитку виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств Житомирської області	63
2.2. Стан та ефективність використання виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств	86
2.3. Основні проблеми відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств	108
Висновки до розділу 2	124
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВІДРОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	127
3.1. Визначення пріоритетних напрямів відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств	127
3.2. Оптимізація відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств	144
3.3. Прогнозування відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств	161
Висновки до розділу 3	184
ВИСНОВКИ	196
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	190
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Одним із інструментів забезпечення ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств є належний рівень розвитку виробничого потенціалу. Проте сучасний стан, структура, організація та ефективність його використання не відповідають ринковим умовам розвитку економіки. Протягом останніх років мають місце суттєві зміни в усіх складових виробничого потенціалу вітчизняних сільськогосподарських підприємств, зокрема знизився рівень природної стійкості агроландшафтів, кваліфікація персоналу повною мірою не відповідає сучасним умовам господарювання, знос основних засобів досяг 80 %. У таких умовах гостро необхідним вбачається відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств, визначальним для якого є якісно новий рівень, що забезпечить стратегічні інтереси кожного підприємства і галузі сільського господарства в цілому. В Україні процес відродження набуває масштабного значення, функціонують програми відродження сільського господарства, скотарства, сільських територій. Щодо процесу відродження виробничого потенціалу, то його слід розглядати як виведення на вищий рівень економічної системи підприємства, яка забезпечить функціонування вітчизняного сільськогосподарського виробництва у відповідності до сучасного світового рівня.

Питання, пов'язані з концептуальними принципами і розробкою підходів до аналізу і оцінювання потенціалу підприємства, відображено у наукових публікаціях В. Андрійчука, Ю. Бажала, І. Балабанова, О. Бородіної, А. Воронкової, А. Гальчинського, В. Гейця, В. Герасимчука, Ю. Донця, В. Забродського, Є. Лапіна, І. Лукінова, Ю. Лупенка, Н. Мрачковської, О. Олійника, О. Онищенко, Б. Пасхавера, Л. Павловської, В. Пономаренко, А. Пушкаря, В. Россохи, П. Саблука, В. Ситника, А. Тридіда, О. Ульяновченка, О. Федоніна, В. Якубів, Є. Ястремського та інші. Завдяки їх зусиллям

створено фундаментальний науковий базис розв'язання актуальних проблем формування і розвитку виробничого потенціалу суб'єктів господарювання. Проблеми відродження сільського господарства досліджували І. Баланюк, А. Малиновський, В. Микитюк, М. Сахацький, Є. Ходаківський, В. Юрчишин та інші. Аналіз опублікованих праць і практика господарської діяльності сільськогосподарських підприємств вказують на глибину проблеми, яка вимагає додаткових досліджень, пов'язаних з відродженням виробничого потенціалу як єдиної економічної підсистеми підприємства, що забезпечує ефективність управління при вирішенні завдань економічного розвитку підприємств аграрного сектора економіки, що й зумовило проведення даного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота відображає результати наукових досліджень, проведених відповідно до плану науково-дослідних робіт Житомирського національного агроекологічного університету за темою: «Розробити та обґрунтувати стратегічні напрями і пріоритети формування конкурентоспроможного аграрного сектора економіки Північно-Західного регіону України» (номер державної реєстрації 0104U002406), в межах якої автором обґрунтовано напрями відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств Житомирської області.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методологічних положень та розробка науково-практичних рекомендацій щодо відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Досягнення мети дисертаційного дослідження зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- уточнити сутність поняття «відродження виробничого потенціалу» відносно можливості його використання у дослідженні проблем економічного зростання сільськогосподарських підприємств;
- удосконалити методику визначення ефективності використання виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств;

- здійснити оцінку сучасного стану та ефективності використання виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств;
- ідентифікувати проблеми відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах господарювання;
- обґрунтувати стратегічні напрями відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств;
- запропонувати основні напрями, важелі та інструменти активізації відроджувальних процесів у сільськогосподарському виробництві;
- розробити модель відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств;
- здійснити прогноз відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Об'єкт дослідження – процес відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Предмет дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів щодо відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дисертаційного дослідження є базові положення економічної теорії, системний підхід до вивчення економічних явищ, розробки та результати досліджень вітчизняних і закордонних науковців, законодавчі та інші нормативно-правові акти України з питань відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств.

У дослідженні використано такі наукові методи: *абстрактно-логічний*, зокрема, прийоми *аналогії та співставлень, індукції та дедукції* – для теоретичного узагальнення, уточнення понятійного апарату з проблем дослідження, формулювання висновків; *історико-економічний*, зокрема, *прийом історичної деталізації* – для вивчення умов формування та використання виробничого потенціалу; порівняння стану виробничого

потенціалу сільськогосподарських підприємств з еталонним значенням; *соціологічного опитування* – для визначення перспектив відродження виробничого потенціалу на основі інноваційно-інвестиційного напрямку; *економіко-статистичний* (прийоми: *порівняння* – для аналізу стану виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств та його впливу на прибутковість та рентабельність, *групування* – для вивчення причинно-наслідкових взаємозв'язків між складовими виробничого потенціалу та їх величиною); *аналізу рядів динаміки* – для вивчення тенденцій розвитку виробничого потенціалу, встановлення причин зміни окремих його параметрів; *кореляційно-регресійний* – для оцінки впливу факторів на стан виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств; *монографічний* – для поглиблення вивчення стану та особливостей виробничого потенціалу окремих сільськогосподарських підприємств; *економіко-математичний* – для розрахунку етапів відродження виробничого потенціалу за різних умов і результатів господарської діяльності сільськогосподарських підприємств; *математичного моделювання* – для побудови моделі відродження виробничого потенціалу.

Інформаційною базою дослідження є матеріали Держкомстату України, статистичні дані Головного управління статистики в Житомирській області, річні звіти сільськогосподарських підприємств Житомирської області, дані монографічних обстежень, наукові публікації, інформація з періодичних видань та комп'ютерної мережі «Internet», матеріали управління агропромислового розвитку Житомирської області. Аналіз здійснювався за допомогою програми Microsoft Excel XP та Invest inter prod 6.3.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні важливого наукового завдання – поглиблення та удосконалення науково-теоретичних та практичних положень відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. До найвагоміших результатів, що виносяться на захист, належать такі:

вперше:

- запропоновано методологічний підхід до відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств, яким, відповідно до авторської графоаналітичної моделі «Октаедр виробничого потенціалу», передбачено визначення стану виробничого потенціалу із врахуванням збалансованої структури ресурсів для цілеспрямованого розвитку господарської системи;

удосконалено:

- трактування сутності поняття «виробничий потенціал», яке, на відміну від традиційних підходів, передбачає розширення його змістовного наповнення, зокрема щодо забезпечення послідовності переходу виробничого потенціалу на якісно новий рівень та здійснення прогресивних змін бізнес-процесів сільськогосподарських підприємств;
- обґрунтування принципів виокремлення стратегічних зон відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств, що, на відміну від існуючого порядку, включає інтегральну оцінку виробничого потенціалу, оптимальне співвідношення складових та рівні їх просторової наповненості;
- методику визначення ефективності використання виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств, в основу якої покладено оцінку синергетичного ефекту системної взаємодії складових виробничого потенціалу;

дістали подальшого розвитку:

- пропозиції щодо напрямів відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств, які полягають у раціональному використанні природних ресурсів, інноваційно-інвестиційному спрямуванні використання новітніх технологій та перепідготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів у процесі переходу до досконалішої організації виробництва;

- методичний підхід до прогнозування результативності відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств, що ґрунтується на принципі диференціації результатів формування виробничого потенціалу і передбачає стадії відтворення, розвитку та відродження;
- рекомендації щодо стимулювання відродження виробничого потенціалу, які передбачають запровадження механізму управління інвестуванням та кредитуванням, створення економічно вигідних умов для накопичення виробничого потенціалу та оптимальне поєднання виробничих ресурсів за критерієм мінімізації витрат, що забезпечить зростання ефективності використання виробничого потенціалу.

Практичне значення одержаних результатів Основні положення наукового дослідження, викладені автором, формують базу для подальшого збагачення теорії і практики відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств з урахуванням черговості цільових сегментів його ренесансу, які відповідають особливостям і можливостям сільськогосподарських підприємств. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх запровадження в діяльність сільськогосподарських підприємств.

Науково-практичні висновки та рекомендації з актуальних проблем відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств використано Департаментом агропромислового розвитку Житомирської обласної державної адміністрації при розробці законодавчо-нормативних ініціатив (довідка № 12281/8 від 22.05.2014 р.).

Рекомендації щодо відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств використано Управлінням агропромислового розвитку Червоноармійської районної державної адміністрації Житомирської області при розробці та формуванні дієвого механізму управління інвестуванням та кредитуванням процесу відродження з урахуванням екологічної складової, адекватного умовам сучасного економічного стану

сільськогосподарських підприємств, враховуючи специфіку агропромислового виробництва, здатного створити економічно вигідні умови для стимулювання накопичення аграрного капіталу та росту ефективності його використання (довідка № 6/30 від 21.05.2014 р.).

Запропоновані автором методика оцінки стану виробничого потенціалу на основі застосування «октаедра виробничого потенціалу» та рекомендації щодо визначення пріоритетних напрямів відродження виробничого потенціалу апробовані у господарській діяльності командитного товариства «Сільгосптехніка Олександр Карпінський і Компанія» Червоноармійського району Житомирської області (довідка № 1487/2 від 16.05.2014 р.).

Запропонована автором оптимізаційна модель структури виробничого потенціалу, з метою збільшення виробництва конкурентоспроможної продукції, знайшла практичне застосування у діяльності ТОВ «Украгротехтрейд» Житомирського району Житомирської області (довідка № 981 від 19.05.2014 р.).

Теоретичні та методичні засади відродження виробничого потенціалу використовуються у навчальному процесі Житомирського національного агроекологічного університету з навчальних дисциплін «Економіка підприємства», «Стратегія підприємства», «Економіка і організація агроформувань» для студентів галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» ОКР «Бакалавр» (довідка № 778 від 21.05.2014 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є самостійно виконаною роботою, у якій розроблено авторський підхід до відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Представлені у роботі результати наукових досліджень є особистими розробками автора.

Апробація результатів дисертації. Основні результати і висновки наукових досліджень апробовано у доповідях та обговореннях на Міжнародних науково-практичних конференціях: «Формування стратегії розвитку регіонального АПК» (Житомир, 2010), «Зрівноважений розвиток

регіонів в умовах глобалізації» (Житомир, 2010), «Інноваційний розвиток аграрної економіки» (Мелітополь, 2013), «Економічні та управлінські аспекти розвитку підприємств харчової промисловості» (Одеса, 2013р.); Всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Розвиток агробізнесу в Україні: проблеми, пріоритети, перспективи» (Житомир, 2010), «Перспективи стійкого соціально-економічного розвитку сільських територій» (Луганськ, 2013); конференціях молодих вчених-економістів: «Стратегічні напрями і пріоритети формування конкурентоспроможності аграрного сектора» (Житомир, 2013), «Формування стратегії розвитку аграрного сектора регіону» (Житомир, 2013).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження опубліковано у 18-ти наукових працях загальним обсягом 5,6 друк. арк., з них 8 – у наукових фахових виданнях України (3,29 друк. арк.), 2 – у фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз (1,1 друк. арк.) та 1 – у іноземному науковому виданні (0,35 друк. арк.).

Обсяг і структура дисертації. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел 217 найменувань, додатків. Текстова частина містить 194 сторінки комп'ютерного тексту, 45 таблиць та 33 рисунки.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні здійснено узагальнення теоретичних положень та розроблено практичні рекомендації щодо відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Проведене наукове дослідження дозволило сформулювати такі висновки:

1. Враховуючи потреби підприємств у постійних прибутках, для ефективного функціонування господарської системи виникає необхідність розширення складових виробничого потенціалу. За сучасного стану виробничого потенціалу класична сукупність, яка включає ресурси та можливості, що безпосередньо беруть участь у процесі виробництва, не забезпечує потреб підприємства та не спроможна забезпечувати підвищення рентабельності. Враховуючи зазначене, розширення змістовного наповнення стимулюючими компонентами забезпечить послідовність переходу виробничого потенціалу на якісно новий рівень та здійснення прогресивних змін бізнес-процесів сільськогосподарських підприємств.

2. Відродження виробничого потенціалу слід розглядати як процес створення нового рівня економічного стану виробничого потенціалу, який не відповідає попередньому, з відтворенням минулого позитивного рівня, враховуючи світові тенденції та розвиток науково-технічного прогресу, виходу на новий, значно вищий рівень розвитку. Стратегічним орієнтиром відродження виробничого потенціалу є підвищення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства, що дозволить переукомплектувати виробничий потенціал ресурсоощадними технікою та технологіями, залучити інвестиції у господарську діяльність, підвищуючи ефективність використання виробничого потенціалу та збільшуючи прибутки підприємства.

3. Основним методом, що дозволив визначити стан виробничого потенціалу та окремо його складових, є використання графоаналітичної моделі «Октаedr виробничого потенціалу», яка включає такі показники як:

інтегральна оцінка стану виробничого потенціалу, пропорційність рівнів його складових та рівень їх просторової наповненості. Величину виробничого потенціалу пропонується визначати із розрахунку необхідності основних видів сільськогосподарської продукції на 1 особу у Житомирській області та в порівнянні об'єму виробничого потенціалу до виробництва сільськогосподарської продукції на 1 га сільськогосподарських угідь, враховуючи значення еталонного 1990 р. Така методика дає можливість визначити рівень виробничого потенціалу, ефективність його використання, кількість ресурсів, що знаходяться в резервах підприємства, виявити основні проблеми виробничого потенціалу та запропонувати напрями відродження.

4. Оцінку ефективності використання виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств, в основу якої покладено синергетичний ефект системної взаємодії складових виробничого потенціалу, здійснено за допомогою розрахунків інтегрального показника ефективності використання, що характеризує прибутковість підприємства та динамічність залучення виробничих ресурсів порівняно з середньорайонними значеннями.

5. Проведений кластерний аналіз дав змогу виявити основних лідерів та аутсайдерів сільськогосподарських підприємств, сприяв спрощенню проведення заходів щодо відродження виробничого потенціалу. Кластеризація сприяє синтезу природного, виробничого, організаційного, управлінського та маркетингового потенціалів, що дозволить активізувати підприємницьку діяльність на відповідній території та стане стратегічним напрямом формування конкурентних переваг сільськогосподарських виробників України.

6. Важливим стратегічним пріоритетом розвитку і підвищення результативності сільського господарства за сучасних умов є відродження виробничого потенціалу, яке передбачає вибір найбільш економічних, технічних, технологічних, організаційних і соціальних рішень, що, в результаті, сприятиме збільшенню виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції. На сучасному етапі економічного розвитку

сільськогосподарських підприємств відродження виробничого потенціалу стримане, що зумовлено низкою причин, а саме: диспаритетом цін, недосконалою грошово-кредитною та сповільнюванням інноваційно-інвестиційної політики України.

7. Незадовільний стан виробничого потенціалу усіх досліджуваних сільськогосподарських підприємств та таких, що входять до зони допустимого радіоактивного забруднення, зумовило необхідність виокремлення стратегічних зон відродження виробничого потенціалу, що ґрунтується на виділенні таких підприємств, місцезнаходження яких має значний вплив на процес відродження. Відтак, підприємства зони допустимого радіоактивного забруднення потребують окремих пропозицій щодо відродження їх виробничого потенціалу, з огляду на найнижчі показники інтегральної оцінки стану виробничого потенціалу, оптимальне співвідношення його складових та рівні їх просторової наповненості, вказуючи на вироджений характер стану виробничого потенціалу, який потребує негайного відродження.

8. Розроблена модель відродження виробничого потенціалу дає можливість визначити його етапи. На основі проведеного дослідження етап відродження виробничого потенціалу реалізується після відтворення та розвитку, які відбудуться у період 2016–2018 рр. Результатом відродження є перевищення стану виробничого потенціалу, який забезпечить підприємству отримання постійних прибутків та досягнення розширеного відтворення.

9. Зважаючи на нестабільність зовнішнього середовища та враховуючи стримуючі фактори розвитку виробничого потенціалу, проведено прогноз напрямів відродження, який передбачає виконання таких дій: визначення періоду відродження виробничого потенціалу; розрахунок коефіцієнтів зростання та визначення напрямів прогнозування. Упровадження проведеного прогнозування дозволить сільськогосподарським підприємствам самостійно визначати стратегічні орієнтири розвитку підприємства та протистояти негативним факторам впливу зовнішнього середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абалкин Л. П. Диалектика социалистической экономики / Л. П. Абалкин. – М., 1981. – С. 24.
2. Авдеенко В. Н. Производственный потенциал промышленного предприятия / В. Н. Авдеенко, В. А. Котлов. – М. : Экономика, 1995. – 240 с.
3. Алексеєнко Л. М. Економічний словник: банківська справа, фондовий ринок : укр.-англ.-рос. тлум. слов. / Л. М. Алексеєнко, В. М. Олексієнко, А. І. Юркевич. – К. : Максимум ; Тернопіль : Екон. думка, 2000. – 592 с.
4. Амоша О. І. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення / О. І. Амоша // Економіст. – 2005. – № 6. – С. 16–31.
5. Андрийчук В. Обоснование показателей общего эффекта для оценки использования производственного потенциала / В. Андрийчук // Экон. науки. – 1984. – № 6. – С. 43–50.
6. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств : підручник / В. Г. Андрійчук. – 2-ге вид., доп. і переробл. – К. : КНЕУ, 2002. – 624 с.
7. Анчишкин А. И. Наука-техника-экономика / А. И. Анчишкин. – 2-е изд. – М. : Экономика, 1989. – 384 с.
8. Анчишкин А. И. Прогнозирование роста экономики / А. И. Анчишкин. – М. : Экономика, 1996. – 98 с.
9. Артемьев Б. В. Проблемы оценки потенциала предприятия / Б. В. Артемьев // Вісн. Східноукр. нац. Ун-ту ім. В. Даля. – 2006. – № 4(98), ч. 2. – С. 7–11.
10. Архангельский В. Н. Управление научно-техническим прогрессом в машиностроении / В. Н. Архангельский, Л. Е. Зиновьев. – М., 1983. – С. 6.
11. Барышников К. В. Целевой подход к диагностике в управлении предприятием : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. экон.

наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / К. В. Барышников. – М., 2001. – 21 с.

12. Бачевський Б. Є. Потенціал і розвиток підприємства : [навч. посіб.] / Б. Є. Бачевський, І. В. Заблодська, О. О. Решетняк. – К. : Центр учбової л-ри, 2009. – 400 с.
13. Безсмертна В. В. Стратегічне управління кадровим потенціалом підприємства / В. В. Безсмертна // Економіка і управління. – 2007. – № 3. – С. 48–53.
14. Белей С. І. Актуальні проблеми відродження сільськогосподарського виробництва регіону / С. І. Белей // Агроінком. – 2002. – № 10–12. – С. 1–65.
15. Бердар М. М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства на основі логістичного підходу / М. М. Бердар // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 5 – С. 133–138.
16. Березін О. В. Економічний потенціал аграрних підприємств: механізми формування та розвитку / О. В. Березін, О. Д. Плотник. – Полтава : Інтер Графіка, 2012. – 221 с.
17. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент : [навч. посіб.] / І. О. Бланк. – К. : Ельга, 2008. – 722 с.
18. Бородіна О. М. Коригування політики державної підтримки сільського господарства України / О. М. Бородіна, О. М. Могильний // Економіка АПК. – 2007. – № 6. – С. 55–61.
19. Бродська І. І. Аналітична модель інтегральної оцінки вартості підприємства / І. І. Бродська // Економіка АПК. – 2008. – № 6. – С. 94–101.
20. Бугай В. З. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства / В. З. Бугай, А. В. Горбунова // Вісн. Запорізького нац. ун-ту. – 2011 – № 1(9). – С. 29–33.

21. Бугайчук В. В. Відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств / В. В. Бугайчук // Економіка АПК. – 2014. – № 3. – С. 108–113.
22. Бугайчук В. В. До визначення сутності категорії «виробничий потенціал підприємства» / В. В. Бугайчук // Формування стратегії розвитку регіонального АПК: матеріали 6-ої міжфакультет. конф. молодих вчених, 14 трав. 2010 р. – Житомир : ЖНАЕУ, 2010. – С 40–42.
23. Бугайчук В. В. Ефективність використання виробничого потенціалу у сільськогосподарських підприємствах / В. В. Бугайчук // Вісн. Дніпропетровського ун-ту. Сер. Економіка. – 2013. – Вип. 7(1) – С. 104–109.
24. Бугайчук В. В. Кадрове забезпечення аграрного сектора економіки як фактор економічного зростання сільськогосподарського виробництва / В. В. Бугайчук // Розвиток агробізнесу в Україні: проблеми, пріоритети, перспективи: матеріали Всеукр. наук-практ конф., присвяченій 10-річчю ф-ту аграр. менеджменту, 25–27 бер. 2010 р. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – С. 69–72.
25. Бугайчук В. В. Конкурентоспроможність виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств / В. В. Бугайчук // Економічні та управлінські аспекти розвитку підприємств харчової промисловості: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 2 жовт. 2013 р. – Одеса: ОНАХТ, 2013 – С. 25–27.
26. Бугайчук В. В. Передумови відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств / В. В. Бугайчук // Вісн. Вінницького нац. аграр. ун-ту. Сер. Економічні науки. –2013. – Вип. 4(81) – С. 44–55 .
27. Бугайчук В. В. Перспективи розвитку виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств / В. В. Бугайчук // Зб. наук. пр. Таврійського держ. агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. – № 1(21), т. 3. – С. 42–52.

28. Бугайчук В. В. Приоритетные направления возрождения производственного потенциала сельскохозяйственных предприятий / В. В. Бугайчук // International Scientific Journal «Progress», 2013. – № 1–2. – Tbilisi: International Publishing House “Progress” – P. 134–140.
29. Бугайчук В. В. Проблеми забезпечення сільськогосподарських підприємств основними видами техніки / В. В. Бугайчук // Вісн. ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Сер. Економіка АПК і природокористування. – 2009. – № 14 – С. 265–271.
30. Бугайчук В. В. Прогноз відродження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств / В. В. Бугайчук // Зб. наук. пр. Таврійського держ. Агротехнологічного ун-ту (економічні науки). – 2013. – № 3(23), – С.21–27.
31. Бугайчук В. В. Програма відродження виробничого потенціалу підприємств / В. В. Бугайчук // Перспективи стійкого соціально-економічного розвитку сільських територій : матеріали Всеукр. наук.–практ. конф студентів, магістрантів і молодих учених. – Луганськ, 2013. – С. 13–15.
32. Бугайчук В. В. Стан та перспективи розвитку виробничого потенціалу аграрних підприємств / В. В. Бугайчук // Стратегічні напрями і пріоритети формування конкурентоспроможності аграрного сектора: матеріали III конф. молодих вчених-економістів, 23–24 листоп. 2012 р. – Житомир: ЖНАЕУ, 2012. – С. 69–71.
33. Бугайчук В. В. Сучасний стан земельно–ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств Житомирської області / В. В. Бугайчук // Вісн. Сумського нац. аграр. ун–ту. Сер. Економіка і менеджмент. – 2013. – Вип. 5. – С 87–90.
34. Бугайчук В. В. Теоретичні аспекти відродження виробничого потенціалу аграрних підприємств [Електронний ресурс] / В. В. Бугайчук // Економіка. Управління. Інновації. – 2010. – № 2(4). – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2010_2/10bvvpap.pdf.

35. Бугайчук В. В. Формування людського капіталу в контексті виробничого потенціалу / В. В. Бугайчук // Зрівноважений розвиток регіонів в умовах глобалізації: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 15–17 квіт. 2010 р. – Житомир: Рута. – 2010. – С. 35–38.
36. Бугайчук В. В. Сучасний стан виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств Житомирської області / В. В. Бугайчук // Формування стратегії розвитку аграрного сектора регіону: матеріали 9-ої міжфакультет. наук.-практ. конф. молодих вчених, 26 квіт. 2013 р. – Житомир: ЖНАЕУ, 2013. – С. 44–46.
37. Бугайчук В. В. Формування виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств / В. В. Бугайчук // Інноваційний розвиток аграрної економіки: матеріали міжн. наук.– практич. конф., 10 лютого, 2013 р. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. – С. 13–16.
38. Васильчак С. В. Основні підходи до організації управління фінансовими ресурсами підприємства / С. В. Васильчак // Економіка АПК. – 2011. – № 3 – С. 78–80.
39. Великий сучасний словник сучасної української мови / [уклад і гол. ред. В. Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
40. Виноградов О. А. Механізм застосування маркетингових засад в інноваційній діяльності корпоративних підприємств / О. А. Виноградов // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 12. – С. 68–75.
41. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК: теоретичні і практичні аспекти / В. Трегобчук, А. Юзефович, Д. Крисанов [та інші] ; ред. В. Трегобчук. – К. : Ін-т економіки НАНУ, 2003. – 259 с.
42. Воблый К. Г. Производительные силы Украины. Техника, экономика и право / К. Г. Воблый // Науч. записки Ин-та нар. хоз-ва. – 1924. – № 4–5. – С. 126–149.

43. Вовканич С. Соціогуманістична візія стратегії сталого розвитку: регіональний, національний і глобальний аспект / С. Вовканич, Х. Копистянська // Регіональна економіка. – 2003. – № 2. – С. 7–21.
44. Воронкова А. Э. Стратегическое управление конкурентным потенциалом предприятия: диагностика и организация : монография / А. Э. Воронкова . – Луганск : Восточноукр. нац. ун-т, 2000. – 315 с.
45. Гавва В. Н. Потенціал підприємства: формування та оцінювання : навч. посіб. / В. Н. Гавва, Е. А. Божко. – К. : Центр навч. л-ри, 2004. – 224 с.
46. Гаєвська Л. М. Виробничий потенціал – основа розвитку підприємства / Л. М. Гаєвська, О. В. Чернова // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1 (55). – С. 182–185.
47. Гайдуцький П. І. Відродження МТС (Організація машинно-технологічних станцій в ринкових умовах) / П. І. Гайдуцький, М. Г. Лобас. – К., 1997.– 508 с.
48. Геєць В. М. Наслідки демографічних викликів для економічного зростання в Україні / В. М. Геєць // Демографія та соціальна економіка. – 2011. – № 1 (15). – С. 3–23.
49. Голікова К. П. Продовольча безпека держави: сутність, структура та особливості її забезпечення / К. П. Голікова // Наук. пр. Кіровоград. нац. техн. ун-ту. Сер. Екон. науки. – 2012. – Вип. 22, ч. 2. – С.1–5.
50. Головкова Л. С. Сутність і завдання управління кадровим потенціалом підприємства / Л. С. Головкова, О. О. Лукашов, А. Є. Головкова // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. – 2008.– № 5. – С. 33–39.
51. Горбан А. П. Управління фінансовими ресурсами підприємства / А. П. Горбан // Економічні науки. – 2010. – № 15. – С. 25–27.
52. Горяча О. Л. Методичні підходи до оцінки виробничого потенціалу підприємства / О. Л. Горяча // Вісн. Харківського нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Сер. економічна. – 2004. – Вип. 630. – 2004. – С. 92–99.

53. Грабченко А. І. Методи наукових досліджень : навч. посіб. / А. І. Грабченко, В. О. Федорович, Я. М. Гаращенко. – Х. : НТУ «ХП», 2009. – 142 с.
54. Гриценко Т. Б. Культурологія : навч. посіб. / Т. Б. Гриценко, С. П. Гриценко, А. Ю. Кондратюк. – К. : Центр навч. л-ри, 2007. – 392 с.
55. Гріфіт Р. Основи менеджменту: підручник / Р. Гріфіт ; наук. ред. В. Ящура, Д. Олесевич. – Львів : Бак, 2001. – 624 с.
56. Гусаков В. Г. Производительность и конкурентоспособность сельского хозяйства Беларуси: Анализ перспектив / В. Г. Гусаков // Весці Нацыянальнай Акадэмі навук Беларусі. – 2010. – № 1. – С. 5–15.
57. Данкевич С. М. Тенденції формування інфраструктури аграрного ринку інтегрованими підприємствами / С. М. Данкевич // Екон. простір. – 2013. – № 75. – С. 75.
58. Дацій О. І. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку регіону / О. І. Дацій // Науковий часопис. – 2010. – № 12. – С. 179–180.
59. Дехтяренко І. В. Дослідження методів визначення виробничого потенціалу підприємства / І. В. Дехтяренко // Управління розвитком. – 2012. – № 12. – С. 91–93.
60. Дорошенко Ю. А. Экономический потенциал территории / Ю. А. Дорошенко. – СПб. : Химия, 1997. – 237 с.
61. Драган І. В. Структура інструментарію державного управління сталим розвитком регіону в системі раціонального природокористування / І. В. Драган // Вісн. АМСУ. Сер. Держ. управління. – 2013. – № 2 (9). – С. 132–137.
62. Евдокимов Ф. И. Индикаторы технико–технологической составляющей экономической безопасности предприятия / Ф. И. Евдокимов, В. С. Белозубенко // Экономика и маркетинг в 21 веке : материалы 3–й Междунар. науч. конф. студ. и мол. ученых, 17–19 мая 2002 г. – Донецк, 2002. – С. 18–20.

63. Евдокімов Ф. І. Дослідження категорії економічний потенціал промислового підприємства / Ф. І. Евдокімов, О. В. Мізіна // Наук. праці ДонНТУ. Сер. Економічна. – 2004. – № 75. – С. 165.
64. Економіка підприємств: підручник / Горбонос Ф. В., Черевко В. Г., Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О. – К. : Знання, 2010. – 463 с.
65. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник / В. Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 779 с.
66. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/book/rozdil/rozd11.htm>
67. Економічна енциклопедія : у 3 т. / [редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) та інші]. – К. : Академія, 2000. – Т. 3. – С. 864 с.
68. Економічний словник–довідник / за ред. С. В. Мочерного. – К.: Феміна, 1995. – 368 с.
69. Эндрес А Экономика природных ресурсов / Эндрес А., Квернер І. – 2–е изд. – СПб, 2004. – С.109
70. Євдокімов Ф. І. Оцінка техніко-технологічного потенціалу високотехнологічного підприємства / Ф. І. Євдокімов, В. Ф. Лисяков // Наук. видання ДонНТУ. Сер. Економічна. – 2005. – Вип. 97 – С. 25–30.
71. Завадський Й. С. Менеджмент / Й. С. Завадський – К. : Укр.-фінші інші-т менеджменту і бізнесу, 1997. – Т. 1. – 543 с.
72. Заєць К. Д. Державне регулювання виробництва та проблеми підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції / К. Д. Заєць // Наук. вісник БДФА. Сер. Екон. науки. – 2009. – Вип. 4. – С. 190–195.
73. Зоря С. Субсидирование сельского хозяйства: опыт зарубежных стран, возможность и целесообразность его использования в Украине / С. Зоря // Экономика Украины. – 2003. – № 8. – С. 56.

74. Иванов Н. Экономические аспекты производственного потенциала: Теория и практика / Н. И. Иванов. – Донецк : ИЭП НАН Украины, 2000 – 315 с.
75. Иванов Н. А. Трудовой потенциал промышленного предприятия / Н. А. Иванов, Ю. Г. Одегов, К. Л. Андреев. – Саратов : СГУ, 1988. – 251 с.
76. История экономических учений (современный этап) : учебник / под общ. ред. А. Г. Худокормова. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 733 с.
77. Іванишин В.В. Становлення державного лізингу в агропромисловому виробництві // Економіка АПК. — 2002. — № 9. — С. 74—79.
78. Іванух Р. А. Аграрна економіка і ринок / Р. А. Іванух, С. Л. Дусановський, Є. М. Білан. – Тернопіль : Збруч, 2003. – 306 с.
79. Іванюта В. Ф. Теоретико-методологічні підходи формування конкурентоспроможності / В. Ф. Іванюта // Агроінком. – 2008. – № 1–2. – С. 97–101.
80. Ілляшенко Н. С. Організаційно-економічні засади інноваційного маркетингу промислових підприємств : монографія / Н.С. Ілляшенко. – Суми : Вид-во СумДУ, 2011. – 192 с.
81. Іртищева І.О. Інвестиційно–інноваційний розвиток агропродовольчої сфери Причорноморського регіону / І. О. Іртищева // Вісн. аграр. науки Причорномор'я. – 2007. – Вип. 3, т. 1. – С. 195–200.
82. Іщук С. Концептуальні засади формування та розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств / С. Іщук // Регіональна економіка. – 2005 – №3 – С. 48–56.
83. Казімірський В.В. Лізинг як засіб залучення інвестицій в АПК //Економіка АПК. – 2004. – № 1. – С. 96–98.
84. Капра Ф. Паутина жизни. Новое научное понимание живых систем: пер. с англ. / Капра Фритьоф; под ред. В. Г. Трилиса. – К.: София; М.: ИД «София», 2003. – 336 с.

85. Кириленко І. Г. Трансформація соціально-економічних перетворень у сільському господарстві України: проблеми, перспективи / І. Г. Кириленко. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – С. 132.
86. Колотуха С.М. Кредитування сільськогосподарських підприємств якефективне джерело інвестиційної діяльності / С.М. Колотуха, І.П. Борейко // Економіка АПК. – 2009. – № 1. – С. 89–96.
87. Костевич О. Д. Фінансовий потенціал як фактор сталого розвитку / О. Д. Костевич // Вісн. Чернігівського держ. технолог. ун-ту. Сер. Екон. науки. – 2010. – Вип. 43. – С. 44–49.
88. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посіб. / Н. С. Краснокутська. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 352 с.
89. Кремьянский В. И. Структурные уровни жизни материи / В. И. Кремьянский. – М., 1969. – С. 6.
90. Крупка І. М. Формування макроекономічного інвестиційного середовища в Україні / І. М. Крупка // Фінанси України. – 2004. – № 4. – С. 87.
91. Крушвиц Л. Инвестиционные расчеты : пер. с нем. / Л. Крушвиц ; под общ. ред. В. В. Ковальова, З. А. Сабова. – С.Пб. : Питер, 2001. – 470 с.
92. Кузьменко О. Б. Концептуальні положення розвитку ресурсощадної діяльності аграрних підприємств / О. Б. Кузьменко // Вісн. Полтавської держ. аграр. акад. – 2012. – № 4. – С. 155–120.
93. Куликов Н. Комплексная оценка производственного потенциала отраслей промышленности на примере пищевой промышленности Тамбовской области / Н. И. Куликов, А. Э. Бажилин // Проблемы современной экономики. – 2006. – № 3–4 (19). – С. 327–331.
94. Кухар Л. О. Конструювання тестів. Курс лекцій : навч. посіб. / Л. О. Кухар, В.П. Сергієнко. – Луцьк, 2010. – 182 с.
95. Лапин Е. В. Економічний потенціал підприємств промисловості: формування, оцінка, управління: Авторефер. Дис. Д-ра екон. Наук: 08.07.01 [Електронний ресурс] / Є.В. Лапін; Нац. Техн.. ун-т «Харк.

Політехн. Ін-т». – Х., 2006. – 36 с. / <http://www.nbuuv.gov.ua/ard/2006/06levfou.zip>.

96. Лапин Е. В. Экономический потенциал предприятия : монография / Е. В. Лапин. – Сумы : Унив. книга, 2004. – 359 с.
97. Лукинов И. Аграрный потенциал: Исчисление и использование / И. Лукинов, А. Онищенко, Б. Пасхавер // Вопросы экономики. – 1988. – № 1. – С. 12–21.
98. Макконнелл К. Р. Экономикс: Принципы, проблемы и политика : в 2 т. : пер.с англ. 11-го изд. / К. Р. Макконнелл, Л. Брю. – М. : Республика, 1992. – Т. 2. – С. 4.
99. Малиновський А. С. Системне відродження сільських територій в регіоні радіаційного забруднення : монографія / А. С. Малиновський. – К. : ННЦІАЕ, 2007. – 604 с.
100. Маркетингові стратегії формування попиту на товари та послуги на ринках України : монографія / за ред. Р. В. Федоровича. – Тернопіль : ТНТУ ім. І. Пулюя, 2013. – 359 с.
101. Маркс К. Сочинения / К. Маркс, Ф. Энгельс. – М. : Политиздат, 1968. – Т. 21. – 627 с.
102. Мартиненко Н. М. Основы менеджменту : учебник / Н. М. Мартиненко. – К. : Каравела, 2003. – 496 с.
103. Марченко В. В. Ринок сільгосптехніки. особливості формування та перспективи ринку сільськогосподарської техніки в Україні / В. В. Марченко, М. М. Гузь // Новини агротехніки. – 2009. – № 1. – С. 26.
104. Мельник О. Г. Фінансовий потенціал машинобудівного підприємства: сутність та індикатори оцінювання / О. Г. Мельник // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2007. – С. 46–51.

105. Микитюк В. М. Відродження галузі скотарства в умовах ринкових трансформацій : монографія / В. М. Микитюк. – Житомир : ЖНАЕУ, 2012. – 508 с.
106. Михайлова Л. І. Проблеми формування та використання кадрового потенціалу в сільському господарстві / Л. І. Михайлова, С. Г. Турчіна // Вісн. ХДАУ. Сер. Економіка АПК і природокористування. – 2001. – № 9. – С. 127–130.
107. Міністерство аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.minagro.kiev.ua/node>
108. Мойса М. Я. Ресурсний потенціал аграрних підприємств та економічний механізм його раціонального використання / М. Я. Мойса, І. О. Крюкова // Економіка АПК. – 2004. – № 2. – С. 77 – 80.
109. Мочерний С. Синергетичний підхід в економічному дослідженні / С. Мочерний // Економіка України. – 2001. – № 5. – С. 44–51.
110. Мужичька Н. В. Експрес-діагностика на основі дискретного вейвлет-аналізу пульсограм : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : 05.11.17 / Мужичька Наталія Віталіївна. – К., 2012. – 24 с.
111. Мужичька Н. В. Експрес-діагностика на основі дискретного вейвлет-аналізу пульсограм : дис. ... канд. техн. наук : 05.11.17 / Мужичька Наталія Віталіївна. – Житомир, 2012. – 176 с.
112. Мустафаев А. Агропродовольственный потенциал северного рынка / А. Мустафаев, В. Спирягин // Междунар. с.-х. журнал. – 2010. – № 3. – С. 39–40.
113. Нагірна Л.В. Конкурентний потенціал підприємства – основа забезпечення його конкурентних переваг / Л.В.Нагірна // Зб. наук. пр. «Економіка: проблеми теорії та практики». – 2010. – Випуск 262. – С. 444–448.
114. Наконечна К. В. Механізм державної підтримки сільськогосподарського виробництва та шляхи його удосконалення : автореф. дис. на здобуття

- наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.03 / Наконечна Катерина Віталіївна. – К., 2008. – 22 с.
115. Немчинов В. С. Экономико-математические методы и модели / В. С. Немчинов // Избр. произведения : в 6 т. – М., 1967. – Т. 3. – С. 207.
116. Новая философская энциклопедия : в 4 т. / под. ред В. С. Степина. – М. : Мысль, 2001. – Т. 1. – 567 с.
117. Новіков В. М. Соціальна інфраструктура як фактор збереження демографічного потенціалу країни / В. М. Новіков // Демографія та соціальна економіка. – 2004. – № 1–2. – С. 27–36.
118. Овчинников Н. Ф. Принципы сохранения / Н. Ф. Овчинников. – М., 1966. – С. 267–268.
119. Олексюк О. І. Управління потенціалом акціонерних товариств (на матеріалах підприємств цементної промисловості України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / О. І. Олексюк. – К., 2001. – 22 с.
120. Онищенко О. Сільське господарство, село і селянство України у дзеркалі пострадянської аграрної політики / О. Онищенко, В. Юрчишин // Економіка України. – 2006. – № 1. – С. 4–13.
121. Осипов П. В. Интегральный производственный потенциал пищевой промышленности / П. В. Осипов. – Одесса : Ин-т проблем рынка и экономико-эколог. исслед. НАН Украины, 2004. – 289 с.
122. Основи підприємництва, фінансового менеджменту та маркетингу / [Ледерс У., Злиденна В., Капій М. та інші]. – Л., 1995. – 134 с.
123. Павловська Л. Д. Виробничий потенціал та його відродження / Л. Д. Павловська, В. В. Бугайчук // Наукові читання – 2014. – Житомир: ЖНАЕУ, 2014. – т. 3. – С. 195–201.
124. Пересадько Г. О. Формування критеріальної бази управління вибором стратегій диверсифікації / Г. О. Пересадько, О. В. Пересадько // Вісн. Сумського нац. аграр. ун-ту. Сер. Економіка та менеджмент. – 2005. – № 6–7 (18–19). – С. 34–43.

125. Пигерс Т. В поисках эффективного управления / Т. Пигерс, Р. Уотерман. – М. : Прогресс, 1986. – 125 с.
126. Плотник О. Д. Механізм формування та розвитку потенціалу аграрного підприємства / О. Д. Плотник, О. О. Сосновська // Економіка : проблеми теорії та практики. – 2010. – Вип. 261, т. 6. – С. 1578–1584.
127. Плотник О. Д. Особливості оцінки ефективності використання економічного потенціалу аграрних підприємств / О. Д. Плотник // Економіка та управління АПК. – 2010. – Вип. 3 (75). – С. 44–48.
128. Пожуєв О.В. Оцінка конкурентоспроможності потенціалу суб'єктів господарювання та методи його оцінки / О.В. Пожуєв // Вісн. Хмельницького нац. університету. – 2010. – № 5, т. 2.– С. 198–202.
129. Попова О. Л. Екодіагностика природо-господарської організації території України: агроландшафтний аспект / О. Л. Попова // Економіка і прогнозування. – 2012. – № 3. – С. 92–101.
130. Потенціал підприємства: формування та використання : підручник / [Н. В. Касьянова, Д. В. Солоха, В. В. Морева та інші]. – Донецьк : Цифрова типографія, 2012. – 257 с.
131. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посіб. / О. К. Добикіна, В. С. Рижигов, С. В. Касьянюк [та інші]. – К. : Центр учбової л-ри, 2007. – 208 с.
132. Про внесення змін до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» : закон України від 9 верес. 2010 р. №2519 // Відомості Верх. Ради України. – 2010. – № 4. – С. 23.
133. Про Державний бюджет України на 2012 рік: закон України від 22 груд. 2011р. № 4282–VI // Відомості Верх. Ради України. – 2012. – № 34–35. – С. 414.
134. Про затвердження Державної програми розвитку внутрішнього виробництва: Кабінет Міністрів України; Постанова, Програма, План [...] від 12.09.2011 – № 1130 – .23.

135. Про інноваційну діяльність : закон України від 4 лип. 2002 р. № 40, із змінами та доп. станом на 16.10.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
136. Про Концепцію науково–технологічного та інноваційного розвитку України: Постанова Верховної ради України 13.07.1999 р. N 916–14 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 37, Ст.336
137. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України: Постанова Верховної ради України 15.10.1996 р. N 412/96–вр // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 412.
138. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації : постанова Верховної Ради України від 27 черв. 2007 р. № 1244 // Відомості Верх. Ради України. — 2007. — № 46. — Ст. 525.
139. Пробоїв О. А. Формування та нарощування стратегічного потенціалу підприємств інструментами фінансового інжинірингу : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Пробоїв Ольга Анатоліївна. – Тернопіль, 2007. – 173 с.
140. Програма залучення інвестицій в економіку Житомирської області на 2011–2015 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zhitomir-region>.
141. Прокопчук О. А. Забезпечення економічної стійкості сільськогосподарських підприємств: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Прокопчук Оксана Андріївна. – Житомир, 2008. – 190 с.
142. Райзберг Б. А. Курс економіки : учебник / Б. А. Райзберг, Е. Б. Стародубцева. – М. : Инфра–М, 2010. – 672 с.
143. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – М. : ИНФРА–М, 1997. – 447 с.
144. Ревуцкий Л. Потенциал и стоимость предприятия : монография / Л. Д. Ревуцкий. – М. : Перспектива, 1997. – 128 с.

145. Рєпіна І. М. Підприємницький потенціал: методологія оцінки та управління / І. М. Рєпіна // Вісн. Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. – 1998. – № 2. – С. 262–271.
146. Роббинс Л. Предмет экономической науки / Л. Роббинс // THESIS. 1993. – Вып. 1. – С. 10–23.
147. Рогоза М. Є. Управління соціально-економічним розвитком підприємств: механізми, моделі та організація процесів : монографія / М. Є. Рогоза, І. А. Сененко. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 99 с.
148. Россоха В. В. Формування і розвиток виробничого потенціалу аграрних підприємств : монографія / В. В. Россоха. – К. : ННЦ ІАЕ, 2009. – 447 с.
149. Россоха В. В. Методологічні аспекти формування та розвитку потенціалу підприємств аграрної сфери АПК / В. В. Россоха // Економіка АПК. – 2005. – № 8. – С. 36–42.
150. Россоха В. В. Теоретико–методологічні засади розвитку виробничо–економічних систем: синергетичний підхід / В. В. Россоха // АгроІнКом. – 2005. – № 9–10. – С. 47–54.
151. Россоха В. В. Теоретичні положення оцінки потенціалу підприємств АПК / В. В. Россоха // Економіка АПК. – 2005. – № 6. – С. 45–51.
152. Сарапука О. В. Методика якісної оцінки трудового потенціалу / О. В. Сарапука // Актуальные проблемы управления человеческими ресурсами и маркетингом в контексте стратегии развития Украины. – Донецьк : ДонИЭП, 2007. – С. 398–406.
153. Сахацький М. П. Проблеми відродження сільського господарства : монографія / М. П. Сахацький. – К. : ІАЕ, 2000. – 304 с.
154. Селезньов В. Основи ринкової економіки України: Влада. Право. Підприємство. Фінанси. Податки. Маркетинг. Менеджмент. Торгівля. Реклама : посібник / В. Селезньов. – К. : А.С.К., 2006. – 687 с.
155. Семернікова І. Економіка підприємства : навч. посіб. / І. Семернікова, Н. Мешкова-Кравченко. – Херсон : ОЛДІ-плюс, 2003. – 311 с.

156. Система матеріально-технічного забезпечення в Україні та формування ринку засобів виробництва / Аграрний сектор України. 10.04 2009.– с. 15. – Режим доступу:<http://www.AgroUa.net>
157. Сільське господарство України за 2007 рік : стат. щорічник / Держ. ком. статистики України. – К., 2008. – 319 с.
158. Сільське господарство України за 2008 рік : стат. щорічник / Держ. ком. статистики України. – К., 2009. – 314 с.
159. Сільське господарство України за 2009 рік : стат. щорічник / Держ. ком. статистики України. – К., 2010. – 340 с.
160. Сільське господарство України за 2010 рік : стат. щорічник / Держ. ком. статистики України. – К., 2011. – 392 с.
161. Сільське господарство України за 2011 рік : стат. щорічник / Держ. ком. статистики України. – К., 2012. – 386 с.
162. Сільське господарство України за 2012 рік : стат. щорічник / Держ. ком. статистики України. – К., 2013. – 402 с.
163. Словник іншомовних слів / уклад. Л. О. Пустовіт, О.І. Скопненко, Г. М. Сюта, Т. В. Цимбалюк. – К. : Довіра, 2000. – 1018 с.
164. Советский энциклопедический словарь / под ред. А. М. Прохорова. – М. : Сов.энцикл., 1989. – 1046 с.
165. Сосненко Л. С. Анализ экономического потенциала действующего предприятия / Л. С. Сосненко. – М. : Экон. лит., 2003. – 208 с.
166. Статистичний щорічник Житомирської області за 2008 рік / за ред. Л. О. Рижкової, відп. за вип. І. С. Шапарчук ; Гол. упр. статистики у Житомир. обл. – Житомир, 2009. – 491 с.
167. Статистичний щорічник Житомирської області за 2009 рік / за ред. Л. О. Рижкової, відп. за вип. І. С. Шапарчук ; Гол. упр. статистики у Житомир. обл. – Житомир, 2010. – 478 с.
168. Статистичний щорічник Житомирської області за 2010 рік / за ред. Л. О. Рижкової, відп. за вип. І. С. Шапарчук ; Гол. упр. статистики у Житомир. обл. – Житомир, 2011. – 477 с.

169. Статистичний щорічник Житомирської області за 2012 рік / за ред. Л. О. Рижкової, відп. за вип. І. С. Шапарчук ; Гол. упр. статистики у Житомир. обл. – Житомир, 2013. – 500 с.
170. Статистичний щорічник Житомирської області за 2012 рік / за ред. Л. О. Рижкової, відп. за вип. І. С. Шапарчук ; Гол. упр. статистики у Житомир. обл. – Житомир, 2013. – 500 с.
171. Стратегічне управління : конспект лекцій / уклад. : І. М. Кобушко, І. Д. Скляр. – Суми : Вид-во СумДУ, 2010. – 228 с.
172. Стратегія розвитку Житомирської області на період до 2015 р. / Гол. упр. Агропромислового розвитку Житомирської облдержадміністрації. – Житомир, 2011. – 81 с.
173. Стратегія розвитку сільського господарства України на період до 2020 року [Електронний ресурс] : проект / [НААН України; ННЦ «Інститут аграрної економіки»]. – К, 2012. – Режим доступу: http://iae.faaf.org.ua/images/iae/strateg_agro_print0.pdf.
174. Струмилин С. Г. К вопросу об изменении народного благосостояния / С. Г. Струмилин // Вопросы статистики. – 1954. – № 5. – С. 12–28.
175. Тарасова В. В. Ресурсоемність і ресурсовіддача в агровиробництві : монографія / В. В. Тарасова. – Житомир : ДВНЗ “Держ. агрокол. ун–т”, 2007. – 348 с.
176. Ткачук В. І. Ефективність використання виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств в умовах диверсифікації / В. І. Ткачук, О. С. Кільницька // Економічний форум. – 2012. – № 1. – С. 264–270.
177. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент : концепции и ситуации для анализа : пер с англ. / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд. – М. : Изд. дом “Вильямс”, 2002. – 876 с.
178. Третяк А. Деякі аспекти управління землями державної власності / А. Третяк // Землевпорядний вісник. – 2009. – № 1. – С. 20.

179. Трещов М. М. Розвиток інфраструктури аграрного ринку в регуляторному середовищі держави як один з основних шляхів підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств / М. М. Трещов // Економічний простір. – 2009. – № 2. – С. 80.
180. Тычинский А. В. Управление инновационной деятельностью компаний: современные подходы, алгоритмы, опыт / А. В. Тычинский. – Таганрог : ТРТУ, 2006. – 315 с.
181. Удосконалення інноваційної діяльності в АПК – вимоги часу / П. А. Лайко, М. Ф. Бабієнко, П. М. Музика [та інші] // Економіка АПК. – 2007. – № 12. – С. 85–91.
182. Управление – это науки и искусство / А. Файоль, Г. Эмерсон, Ф. Тэйлор, Г. Форд. – М. : Республика, 1992. – 351 с.
183. Управління потенціалом підприємства : навч. посіб. / [І. З. Должанський, Т. О. Загорна, О. О. Удалих та інші]. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 362 с.
184. Федонін І. М. Потенціал підприємства: формування та оцінка / І. М. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с.
185. Федорак В. І. Інвестиційне забезпечення технічного оновлення сільського господарства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : 08.00.04 / Федорак Василь Іванович. – К., 2008. – 20 с.
186. Фигурнов Э. Производственный потенциал / Э. Фигурнов // Политическое самообразование. – 1982. – № 1. – С. 5–12.
187. Фомкіна О. Г. Удосконалення методики навчання математики в економічному вузі: шляхи, форми і засоби, перспективи : монографія / О. Г. Фомкіна. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008 – 122 с.
188. Черников Д. Эффективность использования производственного потенциала и конечные народнохозяйственные результаты / Д. Черников // Экон. науки. – 1981. – № 10. – С. 89–97.
189. Чичкало–Кондрацька І. Б. Новий підхід до оцінки резервів відновлення розвитку виробничого потенціалу підприємств / І. Б. Чичкало–

Кондрацька // Регіональні перспективи. – Кременчук, 2000. – Вип. 1 (8). – С. 18–20.

190. Шаманська О. І. Оцінка ефективності управління економічними ресурсами підприємства / О. І. Шаманська // Найновітє научни постиження : зборник материалов V Междунар. науч-практ. конф. – София : ООД «Бял ГРАД-БГ», 2009. – Т. 4. – С. 19.
191. Шамина Л. Инновационный потенциал предприятия / Л. Шамина // Инновации. – 2007. – № 9. – С. 58–60.
192. Швиданенко Г. О. Формування конкурентної діагностики діяльності підприємства / Г. О. Швиданенко // Формування ринкової економіки [Електронний ресурс] : зб. наук. пр. – К. : КНЕУ, 2010. – Спец. вип. : Економіка підприємства: теорія і практика : у 2 ч., ч. 1. – С. 213–222.
193. Шевельова С. О. Конкурентоспроможність молочного підкомплексу: монографія / С. О. Шевельова. – Тернопіль : Збруч, 2001. – 408 с.
194. Шершньова З. Стратегічне управління / З. Шершньова, С. Оборська. – К. : КНЕУ, 1999. – 334 с.
195. Ширма В. В. Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку рослинницької галузі сільськогосподарських підприємств / В. В. Ширма // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 3. – С. 235–239.
196. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) : пер.с англ. / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 455 с.
197. Щекович О. С. Використання бюджетних коштів підприємствами агропромислового комплексу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.04.01 / Щекович Олена Сергіївна. – К., 2005. – 19 с.
198. Юрчишин В. В. Деякі питання відродження колективних сільськогосподарських підприємств України, що опинилися на межі банкрутства / В. В. Юрчишин // Економіка України. – 1995. – № 9 – С. 62–67.

199. Юрчишин В. До проблем відродження сільського господарства України / В. Юрчишин, М. Сахацький // Економіка України. – 1999. – № 1. – С. 66–71.
200. Юшин С. О. Аутосорсинг і дорадництво в аграрному секторі економіки / С. О. Юшин, М. А. Брусенко, С. В. Повна // Агроінком. – 2007. – № 9–10. – С. 32–35.
201. Яременко М. О. Потенціал підприємства: особливості формування в сучасних умовах / М. О. Яременко // Efektivni nastroje modernich ved – 2011: materialy VII mezinarodni vedecko-prakticka conference. – Praha, 2011. – С. 19–22.
202. Ярославський О. Сучасний стан забезпечення сільськогосподарських підприємств основними видами техніки та ефективність заходів щодо розвитку ринку техніки для агропромислового комплексу / О. Ярославський. –К.: Проект «Аграрна політика для людського розвитку». 2004.–9.–с. 5–11.
203. Closing the gap: global potential for increasing biofuel production through agricultural intensification / M. Johnston, R. Licker, J. Foley [et al.] // Environ. Res. Lett. – 2011. – V. 6. – P. 1–11.
204. Fischer, G. Global bioenergy potentials through 2050 / G. Fischer, L. Schrattenholzer // Biomass Bioenerg. – 2001. – V. 20. – P. 151–159.
205. Global production networks and the analysis of economic development / J. Henderson, P. Dicken, M. Hess [et al.] // Review of International Political Economy. – 2002. – № 9. – P. 4436–464.
206. Hamm S. R. Profile: Consumption production of the U.S. vegetable industry / S. R. Hamm // Anahzing the Potential¹,for Alternative Fruit and Vegetable Crop P : proceedings Conference / ed. E. A. Estes ; North Carolina Agricultural Research Service, Tennessee Valley Authority. – New Orleans, 1985.
207. Holding C. Farm-sourced timber: the restructuring of the timber industry in Kenya – opportunities and challenges / C. Holding, P. Njuguna, C. Gatundu //

- Forest Extension – Assisting Forest Owner, Farmer and Stakeholder Decision–Making : symposium at the 5th IUFRO Extension Working. – Lorne, Australia, 2001.
208. Knight F.H. Ethics and Economic Reform / F.H. Knight // Freedom and Reform: Essays in Economics and Social Philosophy. – N.Y., 1947.
209. Ludwig von Bertalanffy General system theory. / L. Bertalanffy //Foundations, development, applications, N. Y., 1968.
210. Miller R. D. The relationship of strategy, structure and management processus / R. D. Miller, D. J. Sprmgate // PFOC. Acad. Manag. 38th Anmi. Meet.– San Francisco,1998. –225 p.
211. Reisman D. Schumpeter’s Market: Enterprise and Evolution / D. Reisman. – Cheltenham : Edward Elgar, 2004. – 249 p.
212. Roche B. Structures are the Key / B. Roche // Teagasc Today’s Farm. –2008. – Vol. 19, N 4.
213. Sarkar S. Innovation, Market Archetypes and Outcome An Integrated Framework / S. Sarkar. – Physica–Verlag Heildelberg, 2007.
214. S–Net Water Index [Electronis resource]. – Available from: <http://www.snetglobalwaterindexes.com/market.html>
215. The Economic and Social Benefits of Biodiversity, Dept. of Environment, Heritage & Local Government, 2008
216. Tomich, T. P. Putting community–based forest management on the map / T. P. Tomich, J. Lewis // ASB Policy brief.– Nairobi, Kenya: Alternatives to Slash–and–Burn Programme, 2001. – N. 2.
217. Turner M. Agricultural Restructuring: The Potential Role of Joint Venture Arrangements [Electronis resource] / M. Turner, J. Hambly; University of Exeter, Centre for Rural Research, Annual Review, 2004. – Available from: http://centres.exeter.ac.uk/crpr/publications/pdfs/annualreview/annualreview_04.pdf